

KAROL R. SORBY: JÚN 1967. ŠEŠŤ DNÍ, KTORÉ ZMENILI BLÍZKY VÝCHOD.

BRATISLAVA, SLOVAK ACADEMIC PRESS, 2010. 519 s. ISBN: 978-80-8095-065-1.

prof. PhDr. Eduard Gombár, CSc.

Přestože od „šestidenní války“ v červnu 1967 uplynulo již více než čtyřicet let, její důsledky a vliv na další osud oblasti Blízkého východu byl mimořádný a lze říci, že se projevuje až do dnešních dní. Proto je potěšitelné, že na toto téma byla napsána mimořádně rozsáhlá vědecká monografie známého slovenského arabisty-historika Karola R. Sorbyho. Již sám název knihy upoutá pozornost každého, kdo se zajímá o tuto oblast mezinárodních politických vztahů, neboť studovaná problematika je nejen nesmírně komplikovaná, ale probíhá v několika navzájem propojených rovinách.

Docent PhDr. Karol R. Sorby, DrSc., patří mezi nejvýznamnější slovenské arabisty. Specializuje se na dějiny arabského světa ve 20. století se zvláštním ohledem na mezinárodní vztahy v dané oblasti, kdy sleduje oblast Blízkého východu jako objekt mezinárodní politiky velmocí. Kromě toho zkoumá klíčové události historického vývoje jednotlivých arabských zemí a regionální konflikty. Publikoval řadu vědeckých studií zejména v angličtině. Je autorem dvojdílné vysokoškolské učebnice „*Moderná spisovná arabčina*“ a vědeckých monografií „*Egyptská revolúcia 1952*“ (1998); „*Egypt. Obdobie politickej anarchie, 1801–1805*“ (2003), vyšla i v Anglii pod názvem „*Egypt. The Period of Political Anarchy, 1801–1805*“ (2004); „*Suez 1956. Súmrak tradičného kolonializmu na Blízkom východe*“ (2003); „*Arabský východ, 1945 – 1958*“ (2005) a „*Blízky východ v medzinárodnej politike, 1918–1845*“ (2009).

Recenzovaná monografie o šestidenní červnové válce 1967 na Blízkém východě je pozoruhodná jak tematicky tak i způsobem zpracování. Autor sám v předmluvě (s. 9) uvádí, že cílem jeho práce není zabývat se podrobnostmi vojenských operací „šestidenní války“, neboť na toto téma byly v uplynulých čtyřiceti letech stovky publikací, ale podat plastický obraz vývoje vnitropolitické i mezinárodně politické situace na Blízkém východě v období od skončení suezské války 1956 do formálního ukončení červnové války v roce 1967 rezolucí RB OSN č. 242 v listopadu 1967. Autor tak navazuje na na svoji rozsáhlou monografii o suezské krizi a válce 1956 a plynule přechází do analýzy dalšího složitějšího období ve vývoji oblasti, jehož vyvrcholením je krize v květnu 1967 a posléze vojenské vyvrcholení a politicko-diplomatické ukončení dané etapy na půdě RB OSN s dodnes otevřeným koncem.

Monografie je rozčleněná do šesti rozsáhlých kapitol. Obsah jednotlivých kapitol práce podrobně přibližuje jednotlivé stránky procesu, jenž „suezské dobrodružství“ roku 1956 dovedl do dalšího kola ozbrojené konfrontace Arabů a Izraelců. Vzhledem k tomu, že autor je erudovaný arabista a mnoho let strávil v arabských zemích jako badatel (Egypt) a jako diplomat na nejvyšším postu hlavy zastupitelského úřadu Slovenské republiky (Irák), obsah práce ukazuje, že v jeho práci se setkáváme i s méně známým pohledem na vývoj konfliktu z arabské perspektivy.

Prvá kapitola, nazvaná *Blízky východ ako objekt veľmocenskej politiky po suezskej vojne*, analyzuje složité mezinárodní vztahy na Blízkém východě, přičemž dospívá k zajímavému konstatování, že v obavě před vlnou „násirizmu“ Američané bránili možnému uskutečnění buržoazních revolucí v arabských monarchiích (s. 42). V druhé kapitole s názvem *Medziarabské vzťahy po suezskej vojne* se autor zabývá složitou analýzou vztahů mezi arabskými státy, které v deklarativní rovině přijímají myšlenku „arabské jednoty“, ale tato orientace nemá v praktické rovině řešení v důsledku hlubokých ideologických a třídně společenských rozporů mezi „revolučními“ a „reakčními“ režimy. Třetí kapitola *Izraelský faktor v arabskej politike*, je věnována analýze jevu, jež Arabové od roku 1948 vnímají jako militantní cizorodý prvek implantovaný na území jejich vlasti, a jenž výrazně ovlivňuje

mezinárodní vztahy zejména kvůli dodnes nevyřešené „palestinské otázce“. Další kapitola *Zostrovanie krízy v máji 1967*, se zasvěceně a podrobně věnuje eskalaci napětí mezi Izraelem a Egyptem a neúspěšným diplomatickým snahám o jeho urovnání. Autor na základě rozboru dostupných pramenů a literatury dospívá k závěru, že Izrael byl rozhodnut využít krize k vojenské porážce Arabů a k diktování podmínek při mírových rozhovorech. Pátá kapitola *Izraelský útok na Egypt bez vyhlásenia vojny* vyzdvihuje skvělou přípravu a organizaci vojenského tažení izraelské armády proti Egyptu s počátečním úspěšným leteckým úderem. Zároveň se však snaží přiblížit také příčiny katastrofální porážky Arabů, jež spočívaly v slabé připravenosti vojsk, špatné organizaci a součinnosti útvarů a vrchního velení a slabé profesionální přípravě mnohých vysokých důstojníků. Závěrečná šestá kapitola *Zápas Arabov za odstránenie následkov agresie* se soustřeďuje na úsilí egyptského prezidenta Násira po abdikaci a návratu do prezidentského úřadu odmítnout porážku a přijmout veškerá politická a organizační opatření k obnově bojeschopnosti armády a sjednocení arabské fronty v úsilí o osvobození okupovaných území. Za pozornost stojí též tragické ukončení dlouhotrvajících sporů mezi egyptským prezidentem a velitelem armády maršálem Ámirem jakož i hodnocení chartúmského summitu. Kapitola končí přijetím ambivalentní rezoluce RB OSN č. 242, která sice formálně uzavřela konflikt, ale možností různých interpretací otevřela cestu novým animozitám a nikoli spravedlivému a trvalému řešení blízkovýchodního konfliktu, jenž se vleče dodnes.

Hluboká až intimní znalost problematiky je výsledkem mnohaletého studia i osobních zkušeností autora z dlouhodobých pobytů na Blízkém východě. Autor je mistrem detailu, zároveň se dokáže soustředit na klíčová období a klíčové události. Je třeba ocenit i důsledný a velmi spolehlivý vědecký přepis arabských osobních jmen i zeměpisných názvů. Vzhledem k množství osobností vystupujících v událostech je výbornou pomůckou jmenný rejstřík. Autor ve své práci využívá širokou heuristickou základnu: seznam použitých pramenů a literatury svědčí o mimořádně širokém záběru autora a je pro případného zájemce spolehlivým vodítkem k dalšímu výzkumu. Recenzovaná monografie Karola Sorbyho je výborná historická práce, značně převyšující běžnou úroveň zpracování tematiky arabských zemí a nepochybně se zařadí do širšího vědeckého výzkumu soudobých dějin Blízkého východu v 20. století.

Prof. PhDr. Eduard GOMBÁR, CSc.,
ředitel Ústavu Blízkého východu a Afriky,
Univerzita Karlova v Praze

INFORMÁCIE O ČASOPISE MEDZINÁRODNÉ VZŤAHY

Medzinárodné vzťahy sú vedecký časopis pre medzinárodné politické, ekonomické, kultúrne a právne vzťahy Fakulty medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave. Vychádza dvakrát ročne, v júni a v decembri. Uzávierka prvého čísla je každoročne 15.3. a druhého čísla 15.9. Všetky príspevky sú pri zachovaní obojstranej anonymity recenzované minimálne dvomi oponentmi.

Časopis Medzinárodné vzťahy (ISSN 1336-2562) je zaregistrovaný na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky, registračné číslo 2761/2002. Časopis je indexovaný v databázach EconPapers, RePEc, EconBiz a Index Copernicus a cieľom redakčného kolektívu je neustále zvyšovanie počtu a kvality citačných databáz, v ktorých je zaradený.

Časopis publikuje pôvodné vedecké články, diskusie, prehľady, informácie a recenzie z oblasti medzinárodných ekonomických, politických, právnych a kultúrnych vzťahov. Témy prijímaných článkov zahŕňajú (ale neobmedzujú sa na):

- históriu medzinárodných hospodárskych vzťahov
- medzinárodný obchod
- medzinárodné investície
- medzinárodnú migráciu
- aktuálne ekonomické problémy
- aktuálne politické problémy
- analýzu súčasných a minulých konfliktov
- medzikultúrne vzťahy
- medzinárodné právo obchodné
- medzinárodné právo verejné

ABOUT JOURNAL OF INTERNATIONAL RELATIONS

Journal of International Relations is a scientific journal of international political, economic, cultural and legal relations, published by the Faculty of International Relations at the University of Economics in Bratislava, Slovakia. It is published semi-annually, always in June and in December. Deadlines for submitting papers are March 15 and September 15 of each year. All papers undergo a double-blind peer review process by at least two reviewers.

Journal of International Relations (ISSN 1336-2562) is registered with the Ministry of Culture of the Slovak republic (reg. no. 2761/2002). Currently, the journal is covered by EconPapers, RePEc, EconBiz and Index Copernicus databases. The goal of the editorial board is to increase the impact of the journal and the number of databases covering the journal.

Journal of International Relations wishes to publish high-quality original scientific papers, discussions, surveys, short communications and book reviews from the field of international economic, political, legal and cultural relations. The topics of papers include, but are not limited to:

- history of international economic relations
- international trade
- international investment
- international migration
- actual economic issues
- actual political issues
- analysis of current and past conflicts
- intercultural relations
- international trade law
- public international law

INŠTRUKCIE PRE AUTOROV

Príspevky do časopisu Medzinárodné vzťahy sa predkladajú elektronicky v programe MS Word na e-mailovú adresu redakcie **mv.fmv@euba.sk**. Predpokladá sa, že príspevky neboli dosiaľ publikované ani odoslané na publikovanie inde. Autor je zodpovedný za formálnu a odbornú správnosť svojho článku. Články musia popri obsahových náležitostiach spĺňať formálne kritériá – formát strany „obálka B5“, okraje 2 cm zo všetkých strán, jednoduché riadkovanie, písmo Times New Roman, veľkosť písma 10. Každý článok musí obsahovať abstrakt a kľúčové slová v slovenskom/českom jazyku, abstrakt a kľúčové slová v anglickom jazyku, 1 – 3 kódy JEL klasifikácie podľa Americkej asociácie ekonómov, korektné určenie všetkých grantov a programov, s ktorých podporou článok vznikol a na samostatnom liste plné meno, tituly, adresu, e-mail a telefónne číslo všetkých autorov. Šablóna príspevku je k dispozícii na webovej stránke časopisu **http://fmv.euba.sk/casopisy/casopis_mv/**. Upozorňujeme autorov, aby dodržali predpísanú šablónu, v opačnom prípade bude článok vrátený na prepracovanie podľa stanoveného vzoru, čo môže viesť k jeho oneskorenej publikácii.

Redakčné uzávierky sú každoročne **15.3.** a **15.9.** V mesiaci po uzávierke prebehne obojstranne anonymné recenzné konanie s minimálne dvomi oponentmi. Autori, ktorých príspevky budú v recenznom konaní pozitívne hodnotené, budú kontaktovaní e-mailom. Čas na zapracovanie pripomienok oponentov je spravidla 1 až 2 týždne. Autorské korektúry treba odoslať na e-mailovú adresu redakciu najneskôr do 3 pracovných dní od notifikácie.

Príspevky doručené po stanovených termínoch budú zaradené do nasledujúceho recenzného konania. Na uverejnenie článku v časopise neexistuje právny nárok.

GUIDE FOR AUTHORS

The manuscript submission process is fully electronic. All papers received by the editor (**mv.fmv@euba.sk**) will undergo a double-blind peer review process. Submission of an article implies that the work has not been published previously and that it is not under consideration for publication elsewhere. Solely the author is responsible for formal and scientific contents of the article. Each article must follow the formatting instructions – file format: MS Word, page size: “envelope B5”, margin: 2 cm from all sides, single spacing, font: Times New Roman, font size: 10. Each article must include abstract and key words in English, 1 – 3 codes, following the Journal of Economic Literature classification system, if applicable, the names and ID numbers of grants and programmes funding author’s research and on a separate page, full names, academic degrees, addresses, e-mails and phone numbers of all authors. All papers must follow the journal template which is available at **<http://fmv.euba.sk/journal.html>**, otherwise they will be returned for revision.

Deadlines for submission are **March 15th** and **September 15th**. All papers will undergo a double-blind peer review process. Authors generally have 1 to 2 weeks to revise articles and incorporate reviewers’ comments. Proofs should be returned by e-mail within 3 days of their receipt.

The editorial board has exclusive right to accept/reject articles.